

Քիմիայի օլիմպիադա
 (մարզային փուլ, 2022թ.) 9-րդ դասարան
 Անհրաժեշտ տվյալներ և բանաձևեր

Խնդիր	Առավ. միավոր	Գնահատական
9-1	37	
9-2	18	
9-3	29	
9-4	16	
Σ	100	

Թերմոդինամիկա

Ռեակցիայի էնթալպիայի կապը գոյացման էնթալպիայի հետ

$$\Delta_r H = \sum_{\text{վերջ}} \Delta_f H - \sum_{\text{եկ}} \Delta_f H$$

Ընդհանուր տվյալներ

Իդեալական գազի հավասարումը

$$PV = nRT$$

Ունիվերսալ գազային հաստատուն

$$R = 8.314 \text{ Ջ}/(\text{մոլ} \times \text{Կ})$$

Ստանդարտ մթնոլորտային ճնշում

$$P_0 = 101325 \text{ Պա}$$

Ցելսիուս-Կելվին

$$0^\circ\text{C} = 273 \text{ Կ}$$

Քիմիական տարրերի պարբերական համակարգ

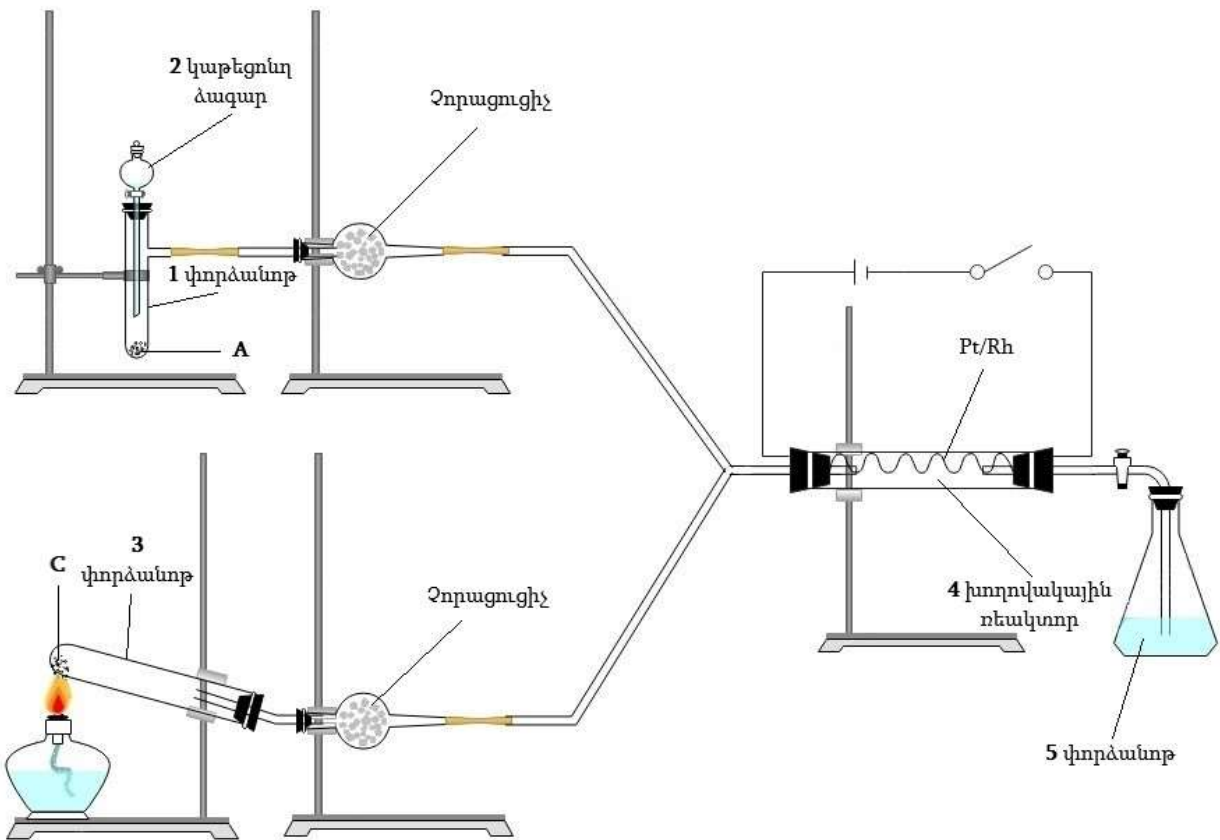
1	2																18
1 H 1.008																	2 He 4.003
3 Li 6.94	4 Be 9.01											5 B 10.81	6 C 12.01	7 N 14.01	8 O 16.00	9 F 19.00	10 Ne 20.18
11 Na 22.99	12 Mg 24.31	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13 Al 26.98	14 Si 28.09	15 P 30.97	16 S 32.06	17 Cl 35.45	18 Ar 39.95
19 K 39.10	20 Ca 40.08	21 Sc 44.96	22 Ti 47.87	23 V 50.94	24 Cr 52.00	25 Mn 54.94	26 Fe 55.85	27 Co 58.93	28 Ni 58.69	29 Cu 63.55	30 Zn 65.38	31 Ga 69.72	32 Ge 72.63	33 As 74.92	34 Se 78.97	35 Br 79.90	36 Kr 83.80
37 Rb 85.47	38 Sr 87.62	39 Y 88.91	40 Zr 91.22	41 Nb 92.91	42 Mo 95.95	43 Tc -	44 Ru 101.1	45 Rh 102.9	46 Pd 106.4	47 Ag 107.9	48 Cd 112.4	49 In 114.8	50 Sn 118.7	51 Sb 121.8	52 Te 127.6	53 I 126.9	54 Xe 131.3
55 Cs 132.9	56 Ba 137.3	57-71	72 Hf 178.5	73 Ta 180.9	74 W 183.8	75 Re 186.2	76 Os 190.2	77 Ir 192.2	78 Pt 195.1	79 Au 197.0	80 Hg 200.6	81 Tl 204.4	82 Pb 207.2	83 Bi 208.0	84 Po -	85 At -	86 Rn -
87 Fr -	88 Ra -	89-103	104 Rf -	105 Db -	106 Sg -	107 Bh -	108 Hs -	109 Mt -	110 Ds -	111 Rg -	112 Cn -	113 Nh -	114 Fl -	115 Mc -	116 Lv -	117 Ts -	118 Og -

57 La 138.9	58 Ce 140.1	59 Pr 140.9	60 Nd 144.2	61 Pm -	62 Sm 150.4	63 Eu 152.0	64 Gd 157.3	65 Tb 158.9	66 Dy 162.5	67 Ho 164.9	68 Er 167.3	69 Tm 168.9	70 Yb 173.0	71 Lu 175.0
89 Ac -	90 Th 232.0	91 Pa 231.0	92 U 238.0	93 Np -	94 Pu -	95 Am -	96 Cm -	97 Bk -	98 Cf -	99 Es -	100 Fm -	101 Md -	102 No -	103 Lr -

Խնդիր 9-1: Օստվալդի պրոցեսը

Հարց	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Ընդհանուր
Միավոր	4	6	1	5	2	2	6	3	8	37
Գնահատական										

X թթուն հայտնի է շատ դարեր շարունակ, դրա որոշ աղեր օգտագործվում են որպես պարարտանյութեր: Այն հավանաբար առաջին անգամ ստացվել է արաբ ալքիմիկոս Աբու Մուսա Ջաբիր իբն Հայյանի կողմից: Հետագայում բազում այլ քիմիկոսների կողմից մշակվել է X-ի ստացման տարբեր մեթոդներ: Ներկայումս մեծ կիրառություն է ստացել գերմանացի քիմիկոս Օստվալդի կողմից մշակված պրոցեսը: Նկարում պատկերված է X-ի ստացման ուրվագիրը ըստ Օստվալդի պրոցեսի:

X-ում թթվածնի զանգվածային բաժինը կազմում է 76.17 %:

1. **Գրե՛ք X** թթվի քիմիական բանաձևը: Պատասխանը **հիմնավորե՛ք** հաշվարկով:

Հաշվարկ և հիմնավորում.

X-ը թթվածնավոր թթու է, այն կնշանակենք $H_xT_yO_z$ բանաձևով: $\frac{16z}{1.008x+Ty+16z} = 0.7617$, $T = \frac{3.8128z-0.7678x}{0.7617y} = \frac{5.006z-1.008x}{y}$: Երբ $x=1$, $y=1$ և $z=3$, ապա $T=14.01$: T-ն ազոտ տարրն է, իսկ X թթուն ազոտական թթուն է:

Հաշվարկի համար՝ 3 միավոր

X- HNO_3 (1 միավոր)

Ընդհանուր՝ 4 միավոր

1 փորձանոթի հատակին գտնվում է **A** միացության սպիտակ բյուրեղները, որի վրա **2** կաթեցնող ձագարից կաթեցվում է կալիումի հիդրօքսիդի լուծույթ, արդյունքում առաջանում է **B** գազը: **A** միացության մոլային զանգվածը 68.16 %-ով մեծ է **B** գազի մոլային զանգվածից:

2. **Գրե՛ք** **A** միացության և **B** գազի քիմիական բանաձևերը: Պատասխանը **հիմնավորե՛ք** հաշվարկով:

Հաշվարկ և հիմնավորում.	
Նկարից և փորձի բնութագրումից հասկանում ենք, որ B գազը ամոնիակն է, իսկ A միացությունը ամոնիումի աղ է: A -ն նշանակենք $(\text{NH}_4)_x\text{An}$, որտեղ An ՝ անիոն: $\frac{18.042x + \text{An} - 17.037}{18.042x + \text{An}} = 0.6816$ ՝ $0.3184\text{An} = 17.037 - 5.745x$, $\text{An} = 53.508 - 18.043x$: Երբ $x=1$, ապա $\text{An}=35.465$: An -ը քլորիդ անիոնն է, իսկ A -ն ամոնիումի քլորիդը: <i>Հաշվարկի համար՝ 4 միավոր</i>	
A - NH_4Cl (1 միավոր)	B - NH_3 (1 միավոր)
<i>Ընդհանուր՝ 6 միավոր</i>	

3. **Գրե՛ք 1** փորձանոթում ընթացող ռեակցիայի հավասարումը:

$\text{NH}_4\text{Cl} + \text{KOH} \rightarrow \text{NH}_3 + \text{KCl} + \text{H}_2\text{O}$	<i>1 միավոր</i>
<i>Չհավասարեցված կամ սխալ հավասարեցված՝ 0 միավոր</i>	

3 փորձանոթի մեջ գտնվում են **C** քլորատի անգույն բյուրեղները: **C** միացությունը կատալիզատորի ներկայությամբ սպիրտայրոցով տաքացնելիս քայքայվում է, և անջատվում է **D** գազը: Ռեակցիայի ընթացքում զանգվածի կորուստը կազմում է 39.17 %:

4. **Գրե՛ք** **C** միացության և **D** գազի քիմիական բանաձևերը: Պատասխանը **հիմնավորե՛ք** հաշվարկով:

Հաշվարկ և հիմնավորում.	
Նկարից և փորձի բնութագրումից հասկանում ենք, որ D գազը թթվածինն է: $\text{X}(\text{ClO}_3)_y \rightarrow \text{XCl}_y + \frac{3y}{2}\text{O}_2$ ՝ $\frac{\frac{3y}{2} \times 32}{\text{X} + 83.45y} = 0.3917$, $\text{X} = 39.1y$: Երբ $y=1$, ապա $\text{X}=39.1$: C միացությունը կալիումի քլորատն է: <i>Հաշվարկի համար՝ 3 միավոր</i>	
C - KClO_3 (1 միավոր)	D - O_2 (1 միավոր)
<i>Ընդհանուր՝ 5 միավոր</i>	

5. **Գրե՛ք 3** փորձանոթում ընթացող ռեակցիայի հավասարումը:

$2\text{KClO}_3 \rightarrow 2\text{KCl} + 3\text{O}_2$	<i>2 միավոր</i>
<i>Չհավասարեցված կամ սխալ հավասարեցված՝ 1 միավոր</i>	

B և **D** գազերը հավաքում են **4** խողովակային ռեակտորում, որտեղ գտնվում է պլատին-ռոդիումային մետաղալար, որը հոսանքի օգնությամբ տաքացվում է: Տեղի է ունենում ռեակցիա, որի արդյունքում առաջանում է **E** գազը :

E գազը փոխազդում է ավելցուկային D գազի հետ, առաջանում է F գազը: F գազը ավելցուկային D գազի հետ անց է կացվում 5 փորձանոթ, որտեղ գտնվում է թորած ջուր: Առաջանում է X թթուն:

6. **Գրե՛ք E և F գազերի քիմիական բանաձևերը:**

E- NO (1 միավոր)	F- NO₂ (1 միավոր)

7. **Գրե՛ք վերը նկարագրված ռեակցիաների հավասարումները(երեք հավասարում):**

$4\text{NH}_3 + 5\text{O}_2 \rightarrow 4\text{NO} + 6\text{H}_2\text{O}$
 $2\text{NO} + \text{O}_2 \rightarrow 2\text{NO}_2$
 $4\text{NO}_2 + 2\text{H}_2\text{O} + \text{O}_2 \rightarrow 4\text{HNO}_3$

2-ական միավոր

Չհավասարեցված կամ սխալ հավասարեցված՝ 1-ական միավոր

Ընդհանուր՝ 6 միավոր

Ստացված X թթվի քանակը որոշելու համար, այն չեզոքացվել է նատրիումի հիդրօքսիդի 0.1 մոլ/լ կոնցենտրացիայով լուծույթով: Օախսվել է 104 մլ լուծույթ:

8. **Հաշվե՛ք ստացված X թթվի զանգվածը (գ):**

Հաշվարկ.

$\text{NaOH} + \text{HNO}_3 = \text{NaNO}_3 + \text{H}_2\text{O}$ (1 միավոր)

$n(\text{NaOH}) = C \times V = 0.0104 \text{ մոլ}, n(\text{HNO}_3) = 0.0104 \text{ մոլ}$ (1 միավոր),

$m(\text{HNO}_3) = 0.0104 \times 63.018 = 0.655 \text{ գ}$ (1 միավոր)

$m(\text{X}) = \underline{0.655} \text{ գ}$

Ընդհանուր՝ 3 միավոր

Ընդունեք, որ X-ի ստացման ժամանակ բոլոր փուլերը ընթացել են 90 % էլքով:

9. **Հաշվե՛ք A և C միացությունների նվազագույն զանգվածները (գ), որոնք անհրաժեշտ են վերը բնութագրված բոլոր փոխարկումները իրականացնելու համար:**

Հաշվարկ.

$n(\text{HNO}_3) = 0.0104 \text{ մոլ}, n(\text{NO}_2) = \frac{0.0104}{0.9} = 0.0116 \text{ մոլ}$ և $n(\text{O}_2) = \frac{0.0104}{4 \times 0.9} = 0.0029 \text{ մոլ}:$

$n(\text{NO}) = \frac{0.0116}{0.9} = 0.0129 \text{ մոլ}$ և $n(\text{O}_2) = \frac{0.0116}{2 \times 0.9} = 0.0064 \text{ մոլ}:$

$n(\text{NH}_3) = \frac{0.0129}{0.9} = 0.0143 \text{ մոլ}$ (3 միավոր) և $n(\text{O}_2) = \frac{0.0129 \times 5}{4 \times 0.9} = 0.0179 \text{ մոլ}:$

$\Sigma n(\text{O}_2) = 0.0029 + 0.0064 + 0.0179 = 0.0272 \text{ մոլ}$ (3 միավոր):

$n(\text{KClO}_3) = \frac{2}{3} \times \frac{0.0272}{0.9} = 0.02015 \text{ մոլ}, m(\text{KClO}_3) = 0.02015 \times 122.55 = 2.469 \text{ գ}:$

$n(\text{NH}_4\text{Cl}) = \frac{0.0143}{0.9} = 0.01589 \text{ մոլ}, m(\text{NH}_4\text{Cl}) = 0.01589 \times 53.492 = 0.85 \text{ գ}$

$m(\text{A}) = \underline{0.85} \text{ գ}$ (1 միավոր) $m(\text{C}) = \underline{2.469} \text{ գ}$ (1 միավոր)

Ընդհանուր՝ 8 միավոր

Խնդիր 9-2: Ծծմբի օքսիդները

Հարց	1	2	3	4	5	Ընդհանուր
Միավոր	1	4	6	3	4	18
Գնահատական						

Ծծմբի օքսիդների դասին են պատկանում մի շարք միացություններ, որոնցում ծծմբի և թթվածնի ատոմները իրար միացած են կովալենտ կապերով:

1. Ի՞նչ օքսիդացման աստիճանում է գտնվում թթվածինը ծծմբի օքսիդներում:

-2	1 միավոր

Ծծմբի օքսիդներից **A**-ն, փոխազդելով ջրի հետ, առաջացնում է **B** թթուն(ռեակցիա 1), որը հանդիսանում է անօրգանական ամենաուժեղ թթուներից մեկը, ինչպես նաև աշխարհում ամենաշատ օգտագործվող քիմիական նյութերից մեկը:

2. **Գրե՛ք A և B** միացությունների քիմիական բանաձևերը և ռեակցիա 1-ի հավասարումը:

A- SO₃ (2 միավոր)	B- H₂SO₄ (1 միավոր)
Ռեակցիա 1: : SO₃ + H₂O = H₂SO₄	
1 միավոր	
Չհավասարեցված կամ սխալ հավասարեցված՝ 0 միավոր	
Ընդհանուր՝ 4 միավոր	

Ծծմբի **C** օքսիդը կարելի է ստանալ՝ պղինձը լուծելով **B** թթվում(ռեակցիա 2): **C**-ն կարող է փոխազդել ծծմբաջրածնի հետ՝ առաջացնելով ծծումբ(ռեակցիա 3):

3. **Գրե՛ք C** միացության քիմիական բանաձևը և 2 ու 3 ռեակցիաների հավասարումները:

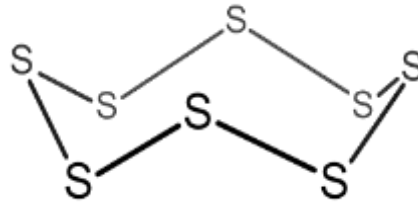
C- SO₂ (2 միավոր)
Ռեակցիա 2: Cu + 2H₂SO₄ = CuSO₄ + SO₂ + H₂O
2 միավոր
Չհավասարեցված կամ սխալ հավասարեցված՝ 1 միավոր
Ռեակցիա 3: SO₂ + 2H₂S = 3S + 2H₂O
2 միավոր
Չհավասարեցված կամ սխալ հավասարեցված՝ 1 միավոր
Ընդհանուր՝ 6 միավոր

Ծծմբի ցածրագույն օքսիդները ծծմբի օքսիդների տիպ են, որոնք ունեն S_nO_m ընդհանուր բանաձևը, որտեղ $n \geq 2m$: Այս տիպի պարզագույն ներկայացուցիչը **D** միացությունն է, որի մոլային զանգվածը հավասար է **A**-ի մոլային զանգվածին:

4. **Գրե՛ք D** միացության քիմիական բանաձևը:

D- S₂O (3 միավոր)

Ծմբի ցածրագույն օքսիդներից որոշները ունեն ցիկլիկ կառուցվածք: Այդպիսի օքսիդ է S_8O -ն, որը պարունակում է ձուլմաններից բաղկացած 8-անդամանի թագաձև ցիկլ, ինչպես S_8 -ը:

S_8 -ի կառուցվածքը

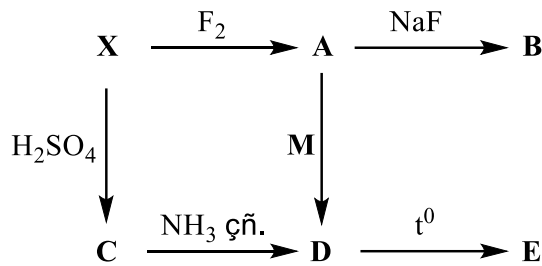
5. **Գծե՛ք** S_8O միացության կառուցվածքային բանաձևը:

4 միավոր

Խնդիր 9-3: Մետաղը

Հարց	1	2	3	Ընդհանուր
Միավոր	15	2	12	29
Գնահատական				

X մետաղը ենթարկել են որոշ փոխազդեցությունների՝ ըստ ներքևում տրված ուրվագրի.

- Ուրվագրում տառերով նշված բոլոր միացությունները, բացի **M** ազդանյութից, պարունակում են **X** մետաղ,
- **C**-ում **X**-ի զանգվածային բաժինը 15.77% է,
- **B**-ն օգտագործում են ապակու արտադրությունում,
- **X**-ը կարող է փոխազդել **M**-ի ջրային լուծույթի հետ՝ անջատելով ջրածին,
- **D**-ն լուծվում է **M**-ի ավելցուկում:

1. **Գրե՛ք X** մետաղի և **A-E** միացությունների քիմիական բանաձևերը:

Հաշվարկ և հիմնավորում.

Քանի որ **C**-ում **X**-ի զանգվածային բաժինը 15.77% է, և քանի որ պարզ է, որ այն մետաղի սուլֆատն է, հետևաբար սուլֆատի համար.

$$1 - 0.1577 = \frac{96.06n}{96.06n + mX}, n = 3, m = 2\text{-ի դեպքում } X=26.98, \text{ որը համապատասխանում է ալյումինին:}$$

Հաշվարկի համար՝ 5 միավոր

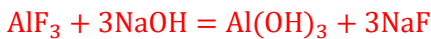
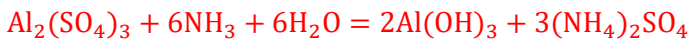
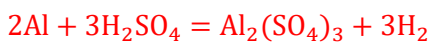
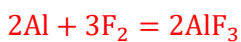
X- Al <i>(2 միավոր)</i>	A- AlF₃ <i>(1 միավոր)</i>	B- Na₃AlF₆ <i>(2 միավոր)</i>	C- Al₂(SO₄)₃ <i>(1 միավոր)</i>	D- Al(OH)₃ <i>(2 միավոր)</i>	E- Al₂O₃ <i>(2 միավոր)</i>

Ընդհանուր՝ 15 միավոր

2. **Ընտրե՛ք M** ազդանյութի համար հնարավոր տարբերակ(ներ).

- NaOH *(2 միավոր)*
- HCl
- NaF
- HF

3. **Գրե՛ք** ուրվագրում պատկերված բոլոր ռեակցիաների հավասարումները(6 հավասարում):

2-ական միավոր

Չհավասարեցված կամ սխալ հավասարեցված՝ 1-ական միավոր

Ընդհանուր՝ 12 միավոր

Խնդիր 9-4: Պարարտանյութը

Հարց	1	2	3	4	5	Ընդհանուր
Միավոր	2	2	3	3	6	16
Գնահատական						

X կալիումական աղը սպիտակ բյուրեղային նյութ է, լավ լուծվում է ջրում: Այն սովորաբար օգտագործվում է որպես պարարտանյութ: Շնորհիվ ուժեղ օքսիդիչ հատկությունների կիրառվում է նաև պայթուցիկ նյութերի արտադրությունում: **X**-ի նմուշը տաքացրել են մինչև 450 °C: Տաքացման ընթացքում նկատվել է, որ **X**-ը սկզբից հալվում է, հետո սկսվում է դրա դանդաղ ջերմային քայքայումը: Քայքայման ընթացքում անջատվել է անգույն գազ: Որոշ ժամանակ անց տաքացումը դադարեցվել է, փորձանոթում մնացել է պինդ զանգված:

1. **Գրե՛ք X-ի քիմիական բանաձևը:**

2. **Գրե՛ք X-ի ջերմային քայքայման ռեակցիայի հավասարումը:**

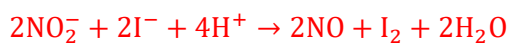

2 միավոր

Չհավասարեցված կամ սխալ հավասարեցված՝ 1 միավոր

X-ի ջերմային քայքայումից հետո մնացած պինդ զանգվածը լուծել են ջրում: Լուծույթը թթվեցրել են ծծմբական թթվով: Ստացված լուծույթին ավելացրել են կալիումի յոդիդի լուծույթ, որի արդյունքում անջատվել է յոդ:

3. **Գրե՛ք յոդի առաջացման ռեակցիայի կրճատ իոնական հավասարումը:**

3 միավոր

Չհավասարեցված կամ սխալ հավասարեցված՝ 1 միավոր

X-ի ջերմային քայքայումից հետո ստացված պինդ մնացորդի 0.3348 գրամը լուծել են ջրում և տիտրել KMnO_4 -ի (0.1 մոլ/լ) թթվային լուծույթով: Ծախսվել է 7.2 մլ լուծույթ:

4. **Գրե՛ք տիտրման ընթացքում ընթացող ռեակցիայի կրճատ իոնական հավասարումը:**

3 միավոր

Չհավասարեցված կամ սխալ հավասարեցված՝ 1 միավոր

5. **Հաշվե՛ք X-ի քայքայման աստիճանը (α , %):**

$$n(\text{KNO}_2) = \frac{5}{2} \times V_{\text{KMnO}_4} \times C_{\text{KMnO}_4} = 2.5 \times 0.0072 \times 0,1 = 0.0018 \text{ մոլ (2 միավոր)}$$

$$m(\text{KNO}_2) = 0.0018 \times 85 = 0.153 \text{ գ (1 միավոր)}$$

$$m(\text{KNO}_3) = 0,3348 - 0,153 = 0.1818 \text{ գ (1 միավոր)}$$

$$n(\text{KNO}_3) = \frac{0,1818}{101} = 0.0018 \text{ մոլ (1 միավոր)}$$

$$\alpha = \frac{0.0018}{0.0018+0.0018} \times 100\% = 50\% \text{ (1 միավոր)}$$

Ընդհանուր՝ 6 միավոր